

What Remains – Ultima Vez/Zoë Demoustier

Wat voorbij is, komt niet terug

Onder de vleugels van Ultima Vez verbeeldt de jonge choreografe Zoë Demoestier in haar nieuwste voorstelling de confrontatie met het aftakelende geheugen in haar naaste omgeving. Samen met drie generaties dansers bouwt ze wat overblijft van afbrokkelende herinneringen weer hoopvol op. Daarvoor beklimmen vijf kinderen, twee (jong)volwassenen en drie oude(re) spelers het podium. Als een bewegend familieportret geeft 'What Remains' (8+) kleur aan de loop van het leven.

Uit het niets schijnt een bundel licht over een rusteloze Misha Demoestier. Onvermoed laat het hevig pulserend lichaam van de jonge danser zich zien. Klemmend in het ijle grijpt hij herhalend naar zijn hoofd. Wat zich daar schuil lijkt te houden, strekt zich uit over de donkere, kale scène. Een soundscape van happende ademstoten vult de ruimte. Een black-out onderbreekt. Even snel als hij verscheen, verdwijnt hij weer. Het duister wisselt af met opeenvolgende beelden waarin de andere dansers opdoemen. In verschillende constellaties verhouden jong en oud zich tot elkaar. Ze tasten af, kijken, zoeken, wachten en schuilen. Eens vol overgave, dan weer gelaten. Tableaus van de verstrikte mens die krachtspanningen levert om te ontwarren, volgen elkaar op.

Demoustier bouwt de voorstelling op zoals een disfunctioneel geheugen werkt: een recollectie van zich herhalende beelden die minutieus variëren. Daarbij licht ze enkele symbolische scènes andermaal uit. Jef Stevens, de oudere grijze man, wijst als stamvader de anderen de weg. Het meisje opent extatisch de armen omringd door de anderen. Twee spelers ontfermen zich over de stervende vrouw. Net zoals generaties met elkaar vervlochten zijn, blijven de paden van de dansers elkaar kruisen. Centraal op het podium komen ze in een kluitje uiteindelijk tot stilstand. Jong en oud hebben elkaar nodig om houvast te

vinden. Een beproeving die tot schoonheid verstilt. Het spel doet denken aan het werk van choreografen Joke Laureyns en Kwint Manshoven, samen kabinet k., het gezelschap waarin Demoustier van jongs af aan speelde en groeide (en vandaag deel van *laGeste*). Ook in hun voorstellingen nemen kinderen naast volwassenen een centrale plek in. Al krijgt in *What Remains* de groep het meeste gewicht, de persoonlijkheid van jongste dansers blijft meer op de achtergrond.

De soundscape wordt dwingender, de ademhaling hoorbaarder. De spelers zetten de luchtstroom om naar beweging. Met uitgestrekte armen vangen ze een voorbijkomende stroom op en trekken het voor zich uit. Ze bewegen vrijer en soepeler, alsof ze levenslucht onderscheppen. Onrust krijgt de kans om van binnen naar buiten te keren. Een roze gloed verspreidt zich over de scène. Nevel maakt plaats voor licht. Alle dansers omarmen nu het onstuimige dat de jeugd belichaamt. De oudere man breekt los, de anderen volgen. Ervaringen die zich door de jaren heen in het lichaam verankeren schudden ze van zich af. Ruimte om aan de tijd te ontsnappen ontsluit zich.

Hoe vurig we ook geloven in de vrij wil, we lijken allen onderhevig aan het onafwendbare.

De transformatie komt tot een hoogtepunt als het meisje weer verschijnt. Gehuld in het wit deelt ze kledingstukken en stoffen in zachte kleuren en felrood uit. Het zuiverende ritueel brengt troost. Op het ritme van het ademende klanklandschap slaan de vijf kleintjes vervolgens de doeken om zich heen. Het onschuldige spel slaat om in een gevecht: elke zucht wordt een slag. De drie ouderen nemen het van hen over. De scène omhelst een vooruitblik op het onvermijdelijke en een terugblik op wat vervlogen is. Hoe vurig we ook geloven in de vrij wil, we lijken allen onderhevig aan het onafwendbare.

Steeds keert de adem weer. Een laatste inspanning om kortstondig vast te leggen wat ons ontglipt volgt. De repetitieve bewegingen worden in reverse beleefd. De achterwaartse gewaarwording toont een nieuwe strategie om herinneringen levend te kunnen houden. Lucht die uit onzichtbare ventilatoren aan de zijkant van de scène komt laat de dansers schommelen. Karin Vyncke, een van de oudere speelsters, trekt een wapperende zwart doorschijnende doek over de anderen heen. De luchtstroom die eerst het leven driftig voortstuwde wordt een windstoot die alles wegblaast. Opgezogen in een gapend donker gat met een onvermijdelijke kracht.

Aan het einde verdwijnen de drie oudere dansers uit beeld. Ze lijken plaats te maken voor de jeugd die vooraan de scène uitgelicht wordt. Demoestier maakt de cirkel rond: het beginpunt wordt zoals in een levenscyclus het eindpunt. Centraal, in het licht opent Misha Demoestier opnieuw worstelend zijn borst. Zijn strijd houdt pas op als de allerkleinste al wijzend zijn plaats inneemt. Ze leidde al eerder, huppelend of zwaaiend met witte stof, het onheil af. Zorgeloos stapt ze in de voetsporen van de vorige generaties.

Net als de andere energetische scènes is het eindbeeld doordrongen van levensdrift. Daardoor dreigt de symboliek het af en toe van de poëzie over te nemen. Al herstelt Demoestier steeds het evenwicht door ook de keerzijde van al die begeestering te tonen. Naast vertraging en verstilling kiest ze voluit voor een toekomst die we samen vorm geven. Vol ontroering ademt *What Remains* die tegenstrijdigheden uit. Daartegenover is de toeschouwer weerloos. Het is een poging om de schaduw die verlies over het leven werpt, zelf vast te grijpen, en tegelijk een verzoek om het nu recht in de ogen te kijken.